

— Od początku roku przywieziono do szpitala Ś-tej Trójcy 10 osób, mniej więcej ciężkim dotkniętych kalectwem przez młocarnie, sieczkarnie i t. p. Fakt to, już nie mówiący ale krzyżący głosem nieszczęśliwych ofiar, głosem ich żon i dzieci, częstó niestety... wdów i sierot.

Bolesnem jest, doprawdy, pomyśleć że chleba kawałek, jaki jemy, mógł być kiedyś, zanim jeszcze zboże w chleb zamienionem zostało, przyczyną czyjego kalectwa albo i śmierci.

Wypadki te dzieją się zwykle przez nieostrożność; ale czyżby im zapobiedz nie można? czyż zaprowadzenie środków ostrożności przy młocarniach, lokomobilach, sieczkarniach i t. p. maszynach, nie zabezpieczyłoby pracujących przy tychże robotników od nieszczęśliwych wydarzeń?

O ile wiemy, w sąsiednich Prussach na okoliczność tą zwrócone jest baczne oko władzy, a każdy z podobnych wypadków wywołuje surowe śledztwo, kończące się zwykle dotkliwymi karami na osoby, z których niedbałości lub braku nadzoru, wypadek miał miejsce.

Czyżby i u nas przedsięwzięcie odpowiednich środków nie mogło choć w części zapobiedz złemu? Rzućmy myśl tę ufnie, że znajdzie ona odbicie w sercach osób dla których ludzkość nie jest tylko czczym wyrazem. Najlepszym w tym względzie pośrednikiem mogłaby być instytucja dobroczynna czuwająca nad szpitalami, najbliższemu bowiem może widzieć skutki nieszczęśliwych wypadków.

— Donosiliśmy niejednokrotnie o widokach fotograficznych miasta Kalisza zdejmowanych przez p. Diehla. Obecnie p. D. opuścił Kalisz, a pozostałe po nim klisze kilkunastu widoków nabył miejscowy fotograf p. Fingerhut, który nadto swym staraniem, widoki Kalisza doprowadził do przeszło 60 sztuk. Będzie to prawdziwe album kaliskie, stanowiące mogące bardzo miłą pamiątkę, nad wykończeniem którego p. Fingerhut pracuje.

— W dniu 17 (29) b. m. i r., odbędzie się w miejscowym magistracie o godz. 11 z rana licytacja przez opieczetowane deklaracje: a) na wybudowanie mostków ulicznych od summy rs. 2847 kop. 40; — b) na wybrukowanie ulicy Kanoniczkiej, począwszy od ulicy Grodzkiej do mostu Śzo Mikotaja, wraz z trottoarami od summy rs. 1859 kop. 3; c) na wybrukowanie ulicy Wodnej począwszy od Warszawskiej do Szklarskiej, od rs. 2246 kop. 34; wadium do licytacji wynosić będzie ad a) rs. 284 kop. 74, ad b) rs. 185 kop. 10, ad c) r. 224 kop. 63.

— Złożono w ekspedycji „Kaliszanina” dla biednych Chacińskich od A. W. T. rs. 1.

W końcu tygodnia udała się Yerta do „Ajoupy” Lionela, gdzie na prośbę jego porządkowała w beztadzie rozrzucone rzeczy. Podczas, kiedy między bielizną robiła miejsce dla suchych roślin, papierów, przyrządów myśliwskich i rybackich, dostrzegła na palcu irlandczyka pierścień, którego dotąd nie widziała. Bez namysłu też i szybko uczyniła mu pytanie:

— Cóż to za pierścień?

— Myślałem już, że mi zaginął, odpowiedział Lionel, teraz właśnie odszukałem go w przegródce pudełka od farb, i włożyłem go na palec, z którego nigdy schodzić nie powinien.

— Ach! zawołała Yerta.

— Miss Harriet, dała mi go.

— Miss Harriet? siostra pańska?

— Nie; moja narzeczona.

Gdy to mówił, zmienił się głos jego. Serce Yerty przestało bić na chwilę. Aby ukryć nadzwyczajną, błądzącą twarz, pochyliła się, jakby gdyby chciała podnieść który z przedmiotów leżących na ziemi... po chwili opuściła „Ajoupe”, wolnym krokiem postępując do źródła wytryskującego ze szczeliny w pobliżu domku, a zasłoniętego odwiecznym cieniem, granitowej skały i gestemi jodły. Zimne to źródło okolone delikatnymi kwiatami oświecał słaby, świetlany promyk słońca; Yerta spragniona piła z niego częstokroć. Gdy małe koryto wysychało, sączyły się w nie krople wolno wyptywające następnie ze źródła; a gdy woda znacznie je wypełniła, zmieniało się w strumyk, wijący się wężykowo pomiędzy kamieniami. Yerta położyła się nad brzegiem źródła i zanurzyła najprzód usta, a potem twarz całą. Traił ją ogień wewnętrzny, a jednak czuła pociechę w sobie. Suchem okiem przypatrywała się lśniącej wodzie, co pluskając koło niej wita się między głazami, szukając miejsca, gdzieby swo-

— W dniu 19 b. m. i r., Włodzimierz **Bogdański**, dziedzic dóbr Szczytniki, w wieku lat 28, przeniósł się do wieczności.

Korespondencja Kaliszanina.

Konin, w poście 1872 r.

W przeszłej mojej korespondencji zdając sprawę z wieczorów muzycznych przez p. Lewandowicza tu urządzonych, nie zamieściłem jednej jeszcze wiadomości, a mianowicie: że towarzystwo składające orkiestrę p. Lewandowicza, przez czas pobytu swego w Koninie, żyło i mieszkało kosztem p. Wenera, w którego sali wieczorki muzyczne się odbyły; a nawet p. Werner dał i oświetlił salę gratis — słuszne mu się też za to podziękowanie należy.

Idąc dalej koleją wypadków na horyzoncie konińskim zaszłych, należy wspomnieć o koncercie danym tu w dniu 4 lutego r. b. przez ociemniałych artystów pp. Plocera i Gorączkowskiego. — P. Plocer jako fortepianista zupełnie niewidomy, wzbudza podziw, nie tyle wykończoną grą, ile mechanizmem i niezwykłą pamięcią muzyczną. Mechanizm p. Plocera tem głównie zastanawia, że robi on skoki po klawiaturze, na przestrzeni dwóch lub trzech oktaw i trafia zawsze na właściwy klawisz. Nie jeden artysta mający dobry wzrok, przy takich skokach musi rzucić okiem na klawiaturę; p. Plocer jako niewidomy zrobić tego nie może, a jednak jest pewny siebie, i z zupełną swobodą buja po klawiszach; jego gra na trąbce powszechnie się podobała. P. Gorączkowski gra na skrzypcach czysto i przyjemnie; zdaje mi się tylko, że instrument jego jest nieco za cichy i wydaje dźwięki przytłumione.

Mieliśmy też i szybkobiegacza, którego zapowiedział, że w ciągu 22 minut, przebiegnie przestrzeń 6 wiorst wynoszącą. Nie zawiódł oczekiwań, spóźnił się tylko o minutę. Publiczność rozmaitego kalibru, zapelniała cały rynek, przypatrując się szybkobiegaczowi; kiedy jednak skończył swoje i ukazał się z talerzem, prosząc o należne honorarium, zmieniły się role — publiką stał się szybkobiegacz — i przyglądał się, jak publika biorąc nogi za pas, zamieniła się w szybkobiegacza i uciekała co tchu przed talerzem, na który trzeba było rzucić jaką kopiejkę.

W karnawale tegorocznym, nieskojarzyło się u nas ani jedno małżeństwo, więcej na uwagę zasługujące — chociaż posiadamy kilku kawalerów, zupełnie już na mężów wykwalifikowanych, i wie-

bodnie płynąć mogła. Silne westchnienie uniosło piersi dziewicy.

— Tak jest i z sercem ludzkim, rzekła do siebie. — Kroplami zbiera się w niem boleść a gdy je przepelni, wtedy wypląkać się potrzeba.

— Czy zakreśliły się jej w oku i spadały po twarzy... nagle podniosła się.

— Czemuż ja płacę? zawołała; czy dla tego, że był otwartym i poczciwym? Stów tych jego kilka wyrwało mi z wielkiego niebezpieczeństwa...; ma narzeczoną w Anglii a pozostawi przyjacielkę w Niemczech.

Chciała przestać płakać, lecz łzy były silniejsze od woli; płynęły też bez przerwy jak to zimne źródło, którego krople kryształowe przeciskały się między kamieniami. Zrozumiała teraz Yerta tajemne znaczenia tych dwóch słów wyrzeczonych pewnego razu przez Lionela.

W kilka dni potem o porannej godzinie, w której zwykle Yerta do „Ajoupy” przychodziła, ujął ją Lionel łagodnie za rękę; towarzyszyła mu ona wtedy na drodze gubiącej się w głębokich cieniach lasu.

— Jutro wyjeżdżam, rzekł żywo.

Mimo, że ręka jej lekko w jego rękę spoczywała, uczuł irlandczyk, że Yerta się zachwiała.

— Jutro? powtórzyła.

— Tak, kraj, w którym przez pewien czas blisko ciebie Yerto, mieszkałem, jest piękny; on mi przypomni dni, które zapomnianymi nie będą... a jednak muszę go opuścić! Nie tu życie moje ma owoce wydać.

— Więc pan wyjeżdżasz! przerwała Yerta.

Lionel schwycił ją za rękę.

— Łamałem chleb z pania; spoczywałem pod dachem waszym; byłem szczęśliwy w tym domu, który z tąd oto widać; przyszedłem tu, mówił da-

le panien wyczekujących na mężów, — niestety — jak nateraz — napróżno! Co prawda, to u nas więcej jest panien jak posagów, ale cóż to za przeskoda w zawieraniu związków małżeńskich? Do tego potrzeba tylko wzajemnych uczuć, i rzecz już na pół załatwiona! Tak to być powinno, ale przy dzisiejszej drożyznie i ciężkich w ogóle czasach, zeniaczka idzie oporem. „Miłość bez butów — jak ktoś powiedział, — i szeląga nie warta;” z tej pewne zasady młodzież nasza wychodząc, nie spieszy na kobierzec ślubny.

Nie można się dziwić, że młodzież szuka panien posażnych, bo utrzymanie domowe, choćby najskromniejsze, jest teraz tak kosztownem, że bez należytych i stałych funduszy, nie ma co myśleć o związkach małżeńskich, a przy względzie na to, że młodzież terażniejsza, nie kocha tak zapamiętałe jak owi rycerze, którzy kruszyli kopje dla swych bogdanek, lub podejmowali rekawiczki z pośredka lwów, smutną dla nieposażnych panien przedstawia perspektywę.

Karnawał tedy zszedł z tego świata, przedstawiając dla poci obojga gorzkie wspomnienia stodkich nadziei; panowanie swoje rozpoczął post, obsypując nas popiołem, na znak, żeśmy powinni pokutować za grzeszki spełnione w karnawale — a za to żeśmy biesiadowali i szaleli, każe nam siedzieć cicho i zajądać najprozaiczniejszego śledzia!

Al przyznajcie łaskawi czytelnicy, że w życiu ludzkim trafiają się rażące niekonsekwencje, bo proszę was, czy to jest konsekwencja, aby od zabaw karnawałowych, od przyjemnych wieczorów i smacznych kolacyjek dobrem skropionych winkiem, przejść raptem i bez żadnych przygotowań, do rozmyślań i ciszy, do śledzi i kartofli w mundurkach!?

— Ale na świecie nie stałego nie ma, ta właśnie niekonsekwencja jest konieczną dla tego, aby nas przekonać o znikomościach rzeczy ludzkich i potem wzmocnić ducha, zbytami osłabionego.

Nie wiem czy jest gdzie trudniej pościć jak u nas. W jednej z poprzednich moich korespondencji donosiłem, jak drogie mamy ryby, mimo bardzo wodnistej okolicy tutejszej. Człowiek mający familją i 600 rubli rocznego dochodu — nie jest w stanie ryb jadać — a jeśli czasem pozwoli sobie tego wybryku i kupi rybek za jakie 75 kopiejek na objad, to za te pieniądze ma ich tyle, że właściwie są one tylko na pokaz, stanowią o zdobę stołu; pozostają nam więc tylko kartofelki, kaszka i kluseczki odmiennie przez wszystkie tryby, czasy, liczby, osoby i rodzaje.

Zasadą postu jest wstrzymywanie się od wszelkich wygódek i przyjemności; możnaby jednak pościć i w inny sposób np. czyby to nie był śliczny

lej, jako obcy, a opuszczam jako przyjaciel miejscę te ulubione. Jeżeli zapragniesz pani wierne serca, niezłomnej dłoni, czyż będę jej godnym? czy mną pani nie wzgardzisz?...

Yerta spojrziała łagodnym, zwilżonym okiem na irlandczyka.

— Przysięgam panu, mówiła; obraz wasz nigdy z pamięci mojej nie ulęci.

— Niech zostanie „Ajoupa” dla mnie; nie wątpię, że tu powrócę, dodaj strzelec.

Mówiła następnie z nim Yerta o jego ojczyźnie, rodzinie, przyjaciółach, którzy go oczekują; chciała się o wszystkim, co go dotyczyło mogło, wywiedzieć; wnikała ostrożnie w przyszłość jego. Walka wielka, którą toczyła sama w sobie, dodawała jej odwagi do tej rozmowy, a chociaż smutek, który ją przejmował niemiął prawie ulgi, jednak słowa jej miały w sobie coś łagodnego, miały jakąś słodycz czarującą. Przeczowało jej serce, że go nie traci na zawsze; miała w duszy idealną o nim pewność opartą na najpiękniejszej stronie jego charakteru, a przekonania tego nie jej pozbawić nie mogło, ani czas, ani miejsce, ani odległość, ani który z owych niszczących żywiołów, co popiełą z czasem wszelkie gorące uczucia. Tak przechodzili się przez czas pewien, zatrzymując się często na miejscach wpród przez nich zwiędzanych, pełnych wspomnień i tkliwych uczuć. Szli z sobą pod rękę i zbliżyli się wreszcie do Gernsbach; szlachetna, głęboka wzajemność była tych uczuć tarczą i rekonią.

— Jesteście dziećmi... pójďte, zjemy col! wołał Jan paląc fajkę na progu domu.

Lionel i Yerta spojrzeli na siebie i jednakowo zarżały ich serca. Lata mogłyby biedz spokojnie i cicho, lub płynąć wśród burzy i grzmotu... a oni tej minionej godziny nigdyby nie zapomnieli.

(Dalszy ciąg nastąpi).

post, gdyby zakochani przez 40 dni widywali się i myśleli o sobie jak najrzadziej? Albo gdyby zwolennicy Bachusa, wypijaną dziennie swoją dozę, zmniejszyli chociaż do połowy? Gdyby amatorowie ostrzyg, kawioru, łososa, porteru angielskiego i t. p. przysmaków, poprzestali na zwyczajnem śledziu? Albo gdyby preferansisci, grający cztery pule przez wieczór, ograniczyli się tylko na jednej? Albo wreszcie, gdyby złośliwe języczki wstrzymywały się od obgadywania i szarpania bliźnich? — Niechajby już w nagrodę tej wstrzeżliwości przez cały post mięso jadaty! Toż by był post co się nazywa! Ale dajmy pokój postowi, opowiem wam lepiej taki wypadek:

W styczniu r. b., X. P. ze wsi D. pojechał do miasta W. Załatwiwszy interesy, powracał wieczorem do domu. W drodze napotkał leżącego na śniegu człowieka, stanawszy, wysiadł ze sanek, i przekołał się, że to był strażnik. Był on już prawie skostniały, życie objawiało się w nim zaledwie uczuć się dającym pulsem, chwila jeszcze, a byłby niezawodnie zmarł. X. P. przy pomocy woźnicy włożył strażnika na sanki, okrył swoim futrem i w kilka minut stanął w D., gdzie złożył strażnika w karczmie, a sam pojechał na plebanję. W parę godzin strażnik przyszedł do siebie — nie wiedząc co się z nim stało i z kąd się wziął w karczmie, zażądał objaśnienia od karczmarza, który mu też udzielił.

„To wasz, ksiądz dobry, rzekł strażnik dowiedziawszy się szczegółów: — ponieważ on mię od niechybnej śmierci uratował, muszę mu za to zaraz podziękować. Karczmarz perswadował strażnikowi, że jest już późna pora i ksiądz zapewne spi, — że lepiej to na jutro pozostawić — ale strażnik na to uwagi nie zwracał, a nawet dla wskazania sobie drogi na plebanję, zabrał karczmarza ze sobą. Kiedy przybyli tam, znaleźli mieszkamie X. P. oświetlone; weszli wreszcie do sieni oświetlonej i oto co zastali: X. P. wisiał u sufitu powieszony za nogi, a czterej złoczyńcy plondrowali i przetrząsali mieszkamie. Strażnik z wydobytym pałaszem stanął we drzwiach i tym sposobem zagroził rabusiom ucieczkę — a karczmarz wybiegł na podwórze, zwołał szybko ludzi, i przy pomocy tych, zchwymano złoczyńców, i oddano w ręce sprawiedliwości.

Taki był ów fakt, za wiarogodność którego opowiadający zaręczył. Daje on nowy przykład, że szlachetny czyn, nigdy bez nagrody nie pozostaje.

Z wiadomości okolicznych najważniejszą jest ta, że we wsi Ruminie, o pół mili od Konina odkryto węgiel brunatny, który ma być lepszy od węgla Brzezińskiego dotąd u nas znanego. Biegły górnik czyni obecnie poszukiwania, w celu przekonania się, jak wielką przestrzeń pokład węgla zajmuje. O dalszych rezultatach nieomieszkam donieść.

Towarzystwo dramatyczne pod dyrekcją pp. Królikowskich, o którym donosiłem, że przebywało w Stupcy, doznało tam smutnego losu. Pomimo, że w początkach swojego pobytu cieszyło się wyborem powodzeniem, zmuszone było ostatecznie rozwiązać się, z powodu braku spektatorów i koniecznych ztąd dochodów. Przyczyną tego było nieco za długie pozostawanie w tak małym miasteczku jak Stupca, utrzymanie się więc tam było niemożliwe. Niektórzy członkowie tej trupy weszli podobno w skład towarzystwa p. Doroszyńskiego w Kaliszu.

Na zakończenie mojej gawędki podaję tu autentyczną anegdotkę.

Do jednego z zakładów piwnych na przedmieściu Konina, przybył gość i zażądał piwa. Usłużny gospodarz podał mu pieniący się napój. Gość potknąwszy kilka łyków, postawił kufel i rzekł wpatrując się w gospodarza.

— Kwaśne.
— Nie, bawarskie — odpowiedział gospodarz.
— No tak, ale kwaśne — zarzucił znów gość.
— Nie, to bawarskie od pana Karola Wejgt z Kalisza — rzekł niezmieszany gospodarz.

— Mniejsza oto od kogo ono jest, — zawołał zniecierpliwiony gość — ale jest kwaśne.

Gospodarz z najzimniejszą krwią znów odpowiedział.

— Nie, to bawarskie od p. Karola Wejgt z Kalisza.
— Nie było rady przekonać gospodarza; gość popatrzywszy na niego pomyślał: czy kpi, czy o drogę pyta — bo piwo było istotnie kwaśne — zapłacił i wyszedł.

Kiedy potem pytam gospodarza, dla czego nie chciał gościowi przyznać racji, odpowiedział:

„Jak on mi mówił, że piwo kwaśne, to ja mu-

siałem odpowiedzieć, że bawarskie od p. Karola Wejgt z Kalisza; gdybym przyznał, że rzeczywiście kwaśne, to by mi gość nie zapłacił, i straciłbym kufelek piwa.”
— Czy też u was w Kaliszu piwni kupcy tacy dociepni?
I. Warta.

DAVOUST W KALISZU, (roku 1808).

W epoce, gdy gwiazdy szczęścia i geniuszu najjaśniej przyswiecały Napoleonowi I, rozpoczął on wojenne działania przeciw Prusom. Królestwo to bardzo świeżej daty, w ciągu jednego miesiąca wstrząśnięte było aż do głębi swoich podstaw i doznało upokorzenia, z którego wyległo się ziarno zemsty jakiego owoce dojrzały w lat przeszło 60 później. Armia tego królestwa była zniesioną, a największą część jego posiadłości zawojowaną. „Pozostały królowi Fryderykowi Wilhelmowi” (mówi *) „prowincja i 25 tysięcy wojska.” — Odrzucenie przez Prusy warunków stawianych imieniem Francji przez Duroca w Osterode, a mianowicie: odstąpienia prowincji Poznańskiej i linii Wisły, skłoniło Napoleona do zamiaru wkroczenia do Polski. Z Berlina gdzie się on naówczas znajdował wyszły po temu odpowiednie rozkazy. Książę Hieronim mający pod swemi rozkazami Wirtembergów i Bawarów, sukursowany nadto przez generała Vandamme miał zająć Szlązk, poodać tamtejsze fortece, i posunąć się z częścią wojsk swoich, aż do Kalisza. Miało to na celu zastąpienie od Austrii prawego skrzydła korpusu ciągnącego na Poznań oraz dalsze działania. Wojska wysłane do Polski wynosiły do 80,000 ludzi, z tych przypadło na korpus marszałków: Davousta 23,000, Augereau 17,000, Lannes 18,000, rezerwa jazdy Murata 9 — 10 tysięcy i wreszcie oddział Hieronima przeznaczony do Kalisza liczył do 14,000 **). Marszałek Davoust pierwszy, jako awangarda rozpoczął pochód z swemi 3-ma dywizjami na Poznań, gdzie stanął w dniu 9 listopada 1806 roku.

Jakie były następstwa tych wszystkich działań, opowiedziała historia. Zadaniem naszym jest opowiedzieć ułomek drobny tej wielkiej rapsodji homerycznej. To, co powiemy, jest właściwie tylko materiałem, który tem chętniej podajemy w szczegółach opartych na nieznanym źródłach urzędowych, że dotyczy pewnej danej chwili tutejszego grodu. Zanim przeciw rozpoczniemy naszą notyskę, słów kilka dla powiadomienia skreslić nam wypadka o Davoustie.

Ludwik Mikołaj Davoust, niegdyś współuczeń Napoleona I, ze szkoły wojskowej w Brienne, urodził się w Annoux, w dawnej Burgundji d. 10 maja 1770 roku. W 18-ym roku życia wszedł do królewskiego pułku jazdy. Mając zaledwie 23-ci został generałem brygady, lecz wobec ówczesnych wypadków, jako pochodzący z rodziny szlacheckiej zmuszonym był opuścić służbę wojskową. Trwało to zaledwie dwa miesiące, bo już we wrześniu 1793 roku będąc przywróconym do stopnia, odbył wyprawę z armją Moselli pod rozkazem generała Pichegru. Pod wodzą Dessaix'a walczył w Egipcie gdzie się świetnie odznaczył Davoust, jedno z tych wielkich światel co pomogły do wiecznego opromienienia postaci Napoleona I odbywając mnóstwo kampanji w roku 1804 mianowany był marszałkiem Francji, następnie księciem Eckmühl i Auerstaedt, kawalerem legii honorowej, brazylijskiego orderu Chrystusa, saskiego św. Henryka, austriacko-węgierskiego św. Szezepana, i polskiego krzyża wojskowego wielkiej wstęgi kawalerem. W maju 1815 roku mianowany został ministrem wojny; w kilka tygodni później gdy po zawartym dnia 3 lipca t. r. rozejmie z Wellingtonem i Blücherem, Napoleon chciał jeszcze w dowództwie spróbować szczęścia i uderzyć na armje przeciwne, zaszła scena, która rzuciła cień na pamięć Davousta. Przyslanemu od Napoleona generałowi Flahaut, Davoust zaraz po pierwszych wyrazach odpowiedział w gniewie: „Cóż to jest? on zawsze taki sam. Powiedz pan swojemu Bonapartemu, że ja go sam przyaresztuję, jeżeli się natychmiast nie oddali.” Generał Flahaut głęboko obrażony temi słowy, odpowiedział: „Panie marszałku, ani bym mógł pomyśleć,

abyś pan przed dziesięciu dniami jeszcze czółgający się u stóp cesarza, coś podobnego wyrzec potrafił. Za nadto szanuję siebie i za nadto poważam cesarza, abym mu mógł odnieść wyrazy pańskie. Powtórz mu to pan sam; nadto uprzędam pana, iż w tej chwili domagam się mojego uwolnienia, szanuję bowiem moje szlify gdybym je miał nosić pod jego rozkazami, lub zostawać pod zwierzchnictwem jemu podobnym.”

Davoust nie zajmując już później żadnego miejsca, umarł w dniu 1 października 1823 roku *). Thiers w swej „Historji konsulatu i cesarstwa” wiodzowi temu przyznaje silny i rozważny charakter, roztropność i ścisłe utrzymywanie karności, jakiej dał liczne a surowe dowody, powściągnąjąc nadużycia żołnierzy, a nawet dowódców zwłaszcza gdy weszli w kraj polski. (D. c. n.)

*) Życia marsz. franc. p. 54.

Przegląd polityczny.

Prasa niemiecka, zwłaszcza pruska, zaczyna teraz coraz baczniejszą zwracać uwagę na sprawy francuzkie, jakby i ona przewidywała to co zresztą wszyscy Francuzi widzą lub przeczuwają, a mianowicie że zbliża się nowa katastrofa we Francji. Postrachy przed widmem bonapartyzmu zdają się być stanem chronicznym w tym kraju. Oto i dziś depesza z Paryża do „Neue fr. Presse” zawiadamia, że „w kołach parlamentarnych panuje ogólne przerażenie z powodu niebezpieczeństw, jakimi zagraża Francji propaganda bonapartystowska, wraz z przewidywanym zamachem bonapartystów w celu przywłaszczenia sobie władzy.” „Neue fr. Presse” słusznie nie wierzy w owo przerażenie, ani w wielkie niebezpieczeństwa propagandy bonapartystowskiej. Depesza z Paryża, zdaniem tego dziennika, jeśli nie zawiera rozmyślnego kłamstwa, przynajmniej znacznie przesadza istotny stan rzeczy.

Paryż, 18 lutego. Krańcowa prawica (legitymści) na wczorajszym zebraniu postanowiła przystąpić do programu prawicy (fuzjonistów). Program będzie ogłoszony, gdy otrzyma 200 podpisów.

W kołach parlamentarnych panuje ogólne przerażenie z powodu niebezpieczeństw jakimi zagrażać może propaganda bonapartystowska i ewentualny zamach stronników Cesarza.

W procesie przeciw zabójcom Dominikanów w Arcueil sąd wojenny skazał pięciu na śmierć, a siedmiu na deportację.

Rouher był na wczorajszym posiedzeniu Zgromadzenia Narodowego.

Peszt, 18 lutego. Cesarz i hrabia Andrassy przyjadą tu 15 b. m. Hr. Andrassy otrzyma dyplom honorowego obywatelstwa w Peszcie.

Wiadomości z Nowego Sądu są smutne. Stronictwo Mileticza onegdaj zrobiło gorszą awanturę w kościele. Archimandryta Angielicz podczas procesji został czynnie znieważony. Rozdawano w kościele pamflety rewolucyjne.

Londyn, 18 lutego. Z Kalkuty telegrafują, że wczoraj świetnie odbył się pogrzeb zamordowanego wice-króla, lorda Mayo. Natłok widzów był wielki, ale porządek nie został naruszony.

Założenie liny telegraficznej między Portorico i Jamaiką zostało ukończone.

Berlin, 18 lutego. Królowa — wdowa wczoraj w nocy niebezpiecznie zachorowała.

Telegramy.

Paryż, 19 lutego. Agencja Havas zawiadamia, że podpisy na projekt konstytucji umiarkowanie liberalnej ułożony przez krańcową lewicę, w skutek milczącej zgody hrabiego Chambord połączyły, teraz 400 członków monarchicznego stronnictwa. Przy ogłoszeniu tego programu prawdopodobnie lewica wpiesie ogłoszenie stanowczej rzeczpospolitej.

Madryt, 19 lutego. Ministerjum podało się do dymisji.

Bukareszt, 19 lutego. Rząd złożył w Izbie podpisaną konwencję o kolejach żelaznych.

*) Hist. Kons. i Ces. IV p. 6.

**) Gbid. p. 36 i nast.

